

Komunikace s nemocnými – pastorační rozhovor

ThLic. Michal Umlauf

CMTF UP Olomouc

Radost a naděje, smutek a úzkost lidí naší doby, zvláště chudých a všech, kteří nějak trpí, je i radostí a nadějí, smutkem a úzkostí Kristových učedníků, a není nic opravdu lidského, co by nenašlo v jejich srdci odezvu. Jejich společenství se totiž skládá z lidí, kteří jsou sjednoceni v Kristu, při svém putování do Otcova království jsou vedeni Duchem svatým a přijali zvěst o spáse, kterou mají předložit všem. Proto také toto společenství cítí, že je spjato s lidstvem a jeho dějinami. (GS, čl. 1)

PASTORACE

- snaha pomoci k Životu
- podpora člověka na jeho cestě k pravému lidství (Kristus-Adam-pravý obraz člověka)
- mnohotvárná činnost celého Božího lidu podnícená Duchem Svatým směřující ke spáse (Ambros)
- takové jednání s člověkem, kdy ho respektujeme v jeho jedinečnosti, přistupujeme k němu z pozice věřících křesťanů, doprovázím ho v jeho obtížích, nemoci, utrpení či umírání a pomáháme mu k lidsky důstojnému zvládnutí jeho životní situace vč. smrti, a to na jemu dostupné úrovni víry a s perspektivou jejího možného rozvoje. (Opatrný)

Pastorační rozhovor

- z definice pastorační vyplývá pojetí pastoračního rozhovoru
- rozhovor – dialog – setkání dvou slov (prolínání, střetávání, akceptování...)
- pastorační (pastýřský, pomáhající, duchovní)
- je základním nástrojem pastorační péče
- cílem není vyřešit problém nebo poučit klienta (!!!), ale pomoc člověku vidět sebe sama ve světle Evangelia, dát mu zakusit, že už není se svým problémem sám

Formy pomoci nemocnému

NŮŽ – BYLINA - SLOVO

Může slovo uzdravit? Dá se pomoci „mluvením“?

- dějiny spásy a biblické texty ukazují, že Bůh slovem nepohrdá, ba naopak!
- svět je stvořen skrze slovo (hebr. bára)
- všechny jeho velké činy začínají slovem: vysvobození z Egypta – hovory s Mojžíšem, proroci, příchod Ježíše na svět začíná dramatickými rozhovory
- rozhovoru (slovu) je tedy potřeba věnovat značnou pozornost

Induktivní cesta vlastní zkušenosti

? Kdo už někdy vedl pastorační rozhovor?

Základní principy PR

3 kritéria: vztah k osobě (emocionalita), vztah k realitě (pravda) + bezpodmínečná svoboda (láska a úcta)

- Úcta k člověku, Důstojnost, Respekt, Ocenění jeho života a hodnoty
- Empatie, Vcítění, solidarizace
- Pravdivost, Otevřenost, Opravdovost

Rozhovor - setkání

POMÁHAJÍCÍ → KLIENT

Úcta, Důstojnost → Sebeúcta

Empatie → Sebeřijetí, Sebepoznání

Opravdovost → Pravdivost

Rozhovor – vnější podmínky

- Prostor
- Čas
- Atmosféra

Roviny komunikace

mentální, verbální, obsahová stránka, fides
quae creditur (Rozum)

funda-mentální, non-verbální, vztahová
stránka, fides qua creditur (Srdce)

Jak bys reagoval?

- Já už ve svém životě nevidím žádný smysl...

Jak bys reagoval?

- Bůh? Kvůli němu tady musím už tak dlouho ležet!

Ježíšova praxe – vzor následování

- Evangelia zachycují poměrně často Ježíše při pastoračním (pomáhajícím, diakonickém) rozhovoru: inspirace pro nás!
- setkání s hledajícími (Nikodém)
- setkání s nemocnými a uzdravování (chromí, slepí, umírající, postižení, mrtví...)
- setkávání s lidmi „na okraji“ nebo hříšníky (cizoložnice, Zacheus)
- setkání s lidmi bez naděje (Emauzští učedníci)
- setkání s psychicky nemocnými (Gerasa)

Podněty pro PR

- zrcadlení (být zrcadlem klientovi)
- schopnost klást otázky (zvláště otevřené otázky)
- snaha rozvíjet sebepoznání, sebezakoušení a sebepřijetí klienta (lehčí a těžší omezení)
- být citlivý pro „kairos“ ve všech ohledech (kdy, co, jak říct nebo neříct)